

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Komunikace s hudebním skladatelem z pohledu režiséra

Mgr. Pavel Kubant

Mgr. Pavel Kubant coby režisér animovaných filmů komunikuje s hudebními skladateli při tvorbě hudby ke svým filmům. Na kolokviu prezentoval svoje zkušenosti.

Názory režiséra a skladatele se mohou lišit, ať už jde o samotné skládání nebo o umístění skladeb pod určité scény. Filmová hudba je rovnocennou emotivní složkou celého filmu, která dramaturgicky dotváří umělecké kvality celého díla. Hudba musí vyvolávat v divákovi pocity, které si přeje režisér. Nejskvělejší filmové soundtracky pomohou diváka vtáhnout přímo do děje. Pokud jste režisér a přesně takovýto soundtrack chcete, měli byste si najít špičku z oboru.

Pro skladatele je důležité být seznámen s předchozí tvorbou režiséra, skladatel si tak ujasní, je-li vůbec schopný vžít se do animátorova rukopisu, jeho vidin, způsobu uměleckého vyjadřování. Až poté by měla být prozrazena hrubá linie vznikajícího snímku, pomyslná synopse, ke které je nezbytné přidat i několik detailů o představě, jak by měla vypadat vizuální stránka díla, popř. i jaké akcenty budou v obraze dominovat, jak by měl vypadat výsledek střihové skladby (kupř. násilnější střihy nebo v animaci často používané prolínání).

Proces komponování a nahrávání v pravém slova smyslu začne až v okamžiku, kdy může být skladateli předloženo alespoň předhotové dílo - jeho vizuální stránka je již načasovaná, sestříhaná, jedinou jeho vadou je absence barev nebo pozadí v některých záběrech.

Režisér musí být schopen vysvětlit skladateli hudbu i jinak - skicou, slovy, grafem, opisem, přirovnáním, dechem, vlastním zpěvem, hudbou těla. Aby toho byl schopen, musí se naučit sdílet neverbální emoce, nacvičit dovednosti, usnadňující jeho komunikaci s hudebníkem. Tomu slouží různá graficko-hudební cvičení. Režisér potřebuje znát základy hudebního jazyka, sám musí být schopný předvést hudební nápad, který potřebuje zpracovat od skladatele, ať už použije storyboard, black out, pointa nebo kontrast. Režisér se na jednání se skladatelem připravuje, nachystá si hudební dramaturgii díla.

Dilemata požadavků režiséra na skladatele se týkají působení hudby na posluchače, má-li být hudba autentická nebo je dána přednost efektu. Hudba musí také zohledňovat např. historickou věrnost filmu, což se týká např. klasických pohádek. Věrnost spočívá v odpovídajícím obsazení nástrojů, tvorbě tónu, melodických ozdobách, jindy může režisér dát přednost karikatuře jako např. u moderních, akčních animovaných filmů.

Otázkou je také vnímání hudby, které podtrhuje reálný a virtuální prostor, mikrofon, použitý nosič nahrávky či reproduktor. Podstatný vliv na působení hudby má i akustika.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Hudba slouží k podtržení charakterů postav a jejich odstínění, vytváří mýtus, magické sdělení, dokresluje to, co nelze výtvarně vyjádřit. Výběr správné hudby dodá hodnověrnost nadsazeným vizuálním efektům (fantasy, sci-fi, paralelní světy, existenciální kyber-prostory).

Ke komunikaci se skladatelem se používá zvuková architektura - hudebně zvukový scénář, zaznamenávající průběh napětí, rytmické smyčky. Bod zlomu ve filmu umocní zvukový detail. Některé scény vyžadují dramatickou hudbu – stupňování, kulminace a rozvedení napětí, motivy se prolínají, zlom nastává ostrým střihem.

Mezi používané tvůrčí principy patří mimésis, transpozice, modulace, stupňování, symetrie, podobnost, symbol, signál, foném a morfém, nomen-omen, obětní beránek, paskvil, satira, parodie, derivace (řetězení podobných slov, eurytmie, asonance), samoznak, hudební metafora, metonymie, ustálená spojení – hudební konvence a jejich vědomé porušování, „změkčení“ animační techniky.

Technologie nahrávání ovlivňuje stylové roviny filmu, může dojít na experimentování se storyboardem. Přímá kompozice na obraz má i svoje nevýhody, jako určenost, staticnost, vyloučení náhody. Moderní technologie vnucují své postupy tvorby hudby a tím i snadná řešení, což negativně ovlivňuje vkus. Taková hudba je prázdná, pouhá neutrální vata přidaná k filmu, potlačující fantazii diváka.